

Fractie PvdD
Mevrouw C. Pallandt

Datum 12 mei 2026
Onderwerp beantwoording artikel 74 vragen over Dierenwelzijn
Zaaknummer 1015074
Uw kenmerk
Ons kenmerk 1015076
Behandeld door de heer A. de Vreugd
Doorkiesnummer 076 564 10 00

Geachte mevrouw Pallandt,

Op 7 april 2026 heeft u vragen gesteld met betrekking tot 'Dierenwelzijn' naar aanleiding van de mededeling aan het algemeen bestuur 'Terugkoppeling status dierenwelzijn binnen het Waterschap'. Wij hebben uw brief behandeld in onze vergadering op 12 mei 2026 en besloten u als volgt te antwoorden.

Toelichting:

1. In de mededeling staat: "Daarnaast is het onderwerp dierenwelzijn zeer recent opgenomen in een nieuw regieteam 'graverij en exoten' (start 2025) onder het programma Klimaat & Duurzaamheid. Hierdoor zal de regie over dit onderwerp wijzigen." Het is ons niet helemaal duidelijk of hiermee wordt bedoeld dat de 'portefeuille' dierenwelzijn helemaal bij dit regieteam is ondergebracht, of dat dit nieuwe regieteam dierenwelzijn mee heeft gekregen als aandachtspunt (net zoals het regieteam misschien ook financiën heeft meegekregen als aandachtspunt, maar dat is dan niet alléén of voorál daar belegd).
- a. Kunt u ons vertellen welke van beide het geval is? En in het eerste geval: bent u het met ons eens dat dierenwelzijn – ook in de context van het waterschap – gaat over méér dan graverij en exoten?

Antwoord

Dierenwelzijn is breed gebord in het waterschap, echter de regie over het onderwerp dierenwelzijn is ondergebracht in het regieteam graverij en exoten. Door de samenstelling van het regieteam was dit een logische keuze, omdat hierin de mensen zitten die nadenken over het zoveel als mogelijk vermijden van conflicten met dieren. Het onderwerp is alleen niet opgenomen in de titel van het regieteam.

- b. Dierenwelzijn is bv. ook aan de orde bij het spanningsveld dat in droge perioden bestaat tussen vasthouden van water en het openhouden van vispassages. Is het dan ook het team 'graverij en exoten' dat zich bezighoudt met dat vraagstuk, en zo nee: hoe is aandacht voor het welzijn van deze vissen dan wel geborgd binnen de organisatie?

Antwoord

Ja, de personen die zich bezighouden met dergelijke vraagstukken zijn onderdeel van het regieteam.

- c. Er wordt later in de terugkoppeling gesproken over ecologisch deskundigen die adviseren in het geval dat vastgestelde werkwijzen uit de Ecologische Werkprotocollen niet uitvoerbaar zijn, zoals bij ernstige droogte. Vallen deze ecologisch deskundigen onder het genoemde regieteam? Zo niet, hoe verhouden die twee zich tot elkaar, m.b.t. de verantwoordelijkheid voor dierenwelzijn?

Antwoord

Ja, er zit een ecologisch deskundige in het regieteam.

- d. Als men alle vraagstukken rondom dierenwelzijn, inclusief zo'n vraagstuk als in het voorbeeld over vispasseerbaarheid, óók bij het team 'graverij en exoten' zou beleggen, zou het voordeel kunnen zijn dat dierenwelzijn altijd bij één team is belegd en dus nooit tussen wal en schip raakt. Toch zijn daar kritische kanttekeningen bij te plaatsen. Men koppelt dan namelijk het brede thema dierenwelzijn aan het specifieke én gekleurde thema 'graverij en exoten'. In de context 'graverij en exoten' binnen de waterschapswereld worden dieren gezien als overlastgevend, en als *een probleem dat moet worden opgelost, met oog voor dierenwelzijn*. Dat is een hele andere benadering dan *kansen zoeken voor het verbeteren van dierenwelzijn*, of dan *de belangen van het dier op de radar hebben bij problemen waar het dier geen enkele invloed op heeft* (zoals het voorbeeld van droogte en vispassages).

Wij maken ons er aldus zorgen over of dierenwelzijn optimaal geborgd is bij een team dat zich primair richt op graverij en exoten. Hoe kijkt het Dagelijks Bestuur hier tegenaan?

Antwoord

De nota dierenwelzijn spreekt voor zich hoe het waterschap tegen het onderwerp aankijkt. In de nota gaat het om situaties waar werkzaamheden door het waterschap in conflict zijn met het welzijn van dieren. In de praktijk komen deze conflictsituaties met name voor bij het omgaan met gravende dieren. In het regieteam zitten juist die mensen die zich inzetten om het welzijn van dieren mee te wegen en/of om conflicten met dieren zo goed als mogelijk te voorkomen. Hierbij wordt steeds vaker gekeken naar natuurlijke oplossingen en systeemherstel.

- e. Aansluitend: is de naam van dit team optimaal voor wat het team doet? Hoe is de samenstelling van het team met betrekking tot disciplines die erin terugkomen, en is die samenstelling voldoende in balans om het dierenwelzijn binnen het team de positie en de aandacht te geven die het verdient en vereist?

Antwoord

Ja, dit team is voldoende in balans wat betreft samenstelling en expertise. Daarnaast is het woord plaagsoorten vervangen door graverij wat aangeeft dat het waterschap dieren niet ziet als overlast gevend. De naam van het regieteam kan wellicht worden aangepast.

- f. Waarom wordt de term 'Exoten' gebruikt en niet 'Uitheimse soorten'?

Antwoord

Omdat de term exoot de juiste lading dekt, namelijk uitheimse soorten die niet op eigen kracht ons land zijn binnengekomen.

2. In de mededeling lezen wij ook: "In de nota dierenwelzijn is opgenomen dat Brabantse Delta werkt volgens zeven principes om meer bewust invulling te geven aan de zorgplicht ten aanzien van gewervelde dieren." Ook in de rest van het stuk wordt steeds gesproken over gewervelde dieren.
Er is op 26 juni 2024 een motie door de Partij voor de Dieren ingediend en door het Dagelijks Bestuur overgenomen met de titel 'Dierenwelzijn selectief toepassen past niet in visie Brabantse Delta', waarbij het dictum luidde: 'Verzoekt het algemeen bestuur om te erkennen dat onder de nota beleidsvisie dierenwelzijn ook ongewervelde dieren vallen.'
(zie <https://brabantsedelta.partijvoordedieren.nl/moties/dierenwelzijn-selectief-toepassen-past-niet-in-visie-brabantse-delta>)

- a. Is er tot dusver uitvoering gegeven aan de betreffende motie, en zo ja: hoe?

Antwoord

Door te handelen volgens de zes principes uit de nota dierenwelzijn, inclusief het zo goed als mogelijk proberen om conflictsituaties te vermijden, profiteren ook ongewervelde dieren van. Daarnaast erkent het waterschap dat kreeften en krabben in staat zijn om pijn te ervaren.

- b. Betekent het feit dat het DB deze motie overnam dat het DB ook ongewervelde dieren beschouwt als vallend onder de nota beleidsvisie dierenwelzijn?

Antwoord

Als het gaat om kreeften en krabben erkent het waterschap dat deze dieren pijn kunnen ervaren en de daaruit voortvloeiende verantwoordelijkheid voor hun welzijn (zorgplicht).

Echter, bij deze specifieke soorten (kreeften en krabben) gelden ook andere belangen dan het welzijn van het individuele dier in het toepassen van de zorgplicht. Het gaat hier namelijk om invasieve exoten die weer een bedreiging vormen voor andere soorten. Er zal dan ook een afweging moeten worden gemaakt tussen verschillende belangen (welzijn individu vs. populatie/soort/ecosysteem).

- c. Indien het antwoord op vraag b 'ja' is, waarom gaat het dan in de mededeling wederom over 'gewervelde' (en niet – ook – ongewervelde) dieren? Indien het antwoord op de vorige vraag 'nee' is, hoe moeten wij dan het overnemen van deze motie door het DB interpreteren?

Antwoord

Het waterschap erkent dat sommige ongewervelde dieren (e.g. kreeften, krabben en Inktvissen) in staat zijn om te lijden (pijn ervaren). Inktvissen zijn niet van toepassing voor het waterschap. Het vangen van kreeften en krabben valt op dit moment onder de verantwoordelijkheid van het Rijk en is geen taak van het waterschap.

- d. Indien het antwoord op vraag b 'ja' was: Kunt u ook een update over het welzijn van *ongewervelde dieren* toevoegen aan de oorspronkelijke terugkoppeling (bijvoorbeeld via een addendum)?

Antwoord

Indien de verantwoordelijkheid voor het vangen van kreeften en krabben naar het waterschap komt, kunnen deze soorten aan de update worden toegevoegd.

- e. Kan het DB toezeggen dat in de volgende terugkoppeling over de status van dierenwelzijn in Brabantse Delta niet meer alleen over gewervelde dieren zal worden gesproken en gerapporteerd? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Als het beheren van ongewervelde dieren een taak van het waterschap wordt, zal dat worden opgenomen in de terugkoppeling. Dan nog steeds werkt het waterschap volgens de principes uit de nota Dierenwelzijn.

3. Bij de terugkoppeling onder principe 2 lezen wij:

- a. 'Op waterkeringen worden, daar waar mogelijk, minder mollen bestreden. Hiervoor is specifiek een beredeneerlijn opgesteld om te bepalen wanneer er wel/geen mollenbestrijding moet plaatsvinden op keringen (hierbij wordt gekeken naar bepaalde kenmerken van een dijk zoals de dikte van de deklaag van klei).'

Kunt u bovenstaande tekst kwantificeren? Worden er in de praktijk *op minder locaties* mollen gedood (en sinds wanneer is dat het geval)? Worden er in de praktijk *minder mollen* gedood? Kunt u ons een idee geven van hoe vaak er door, of in opdracht van, het waterschap mollen worden gedood?

Antwoord

In opdracht van het waterschap worden mollen uitsluitend bestreden op locaties waar dit vanuit het oogpunt van waterveiligheid noodzakelijk is. Hiervoor is een beredeneerlijn opgesteld waarin wordt afgewogen waar en wanneer ingrijpen nodig is om dierlijke graverijen te voorkomen.

Naast deze gerichte aanpak zet het waterschap nadrukkelijk in op het benutten van natuurlijke predatoren. In de afgelopen jaren zijn langs onze keringen nestkasten en rustplaatsen voor onder andere uilen en torenvalken geplaatst. Daarnaast zijn wij voornemens om op locaties waar afrasteringen langs keringen worden verwijderd, vlechthagen aan te leggen. Hiermee wordt de biodiversiteit bevorderd en het leefgebied van marterachtigen vergroot, die eveneens een rol kunnen spelen in het beperken van het aantal mollen.

Het voorkomen van mollen op en langs onze keringen is sterk afhankelijk van omgevingsfactoren. Zo worden op locaties waar bemesting plaatsvindt als gevolg van begrazing over het algemeen meer mollen aangetroffen dan op locaties die uitsluitend worden gemaaid. Ook spelen weersomstandigheden een belangrijke rol: in nattere jaren komen doorgaans meer mollen voor op en langs de keringen dan in drogere jaren.

Het kwantificeren van het aantal gevangen mollen en het vaststellen van de effecten van reeds genomen en nog te nemen maatregelen is complex, doordat deze afhankelijk zijn van veel en sterk wisselende factoren. Bovendien kan worden afgevraagd wat de meerwaarde is van het exact bijhouden van aantallen gevangen mollen. Het uitgangspunt blijft te allen tijde het borgen van de waterveiligheid.

- b. 'In enkele projecten wordt bij het plaatsen van beschoeiing op een talud (ter bescherming van het talud), 'Fauna Uittreedplaatsen' ingericht.'
- Kunt u toelichten wat de afwegingen zijn om bij een project wel of geen FUP's in te richten? Worden er bij bepaalde categorieën projecten standaard wel of niet uittreedplaatsen ingericht, en wat is daar de reden voor? En als er niet per categorie een standaard richtlijn is m.b.t. het wel of niet inrichten van FUP's, waarom niet?

Antwoord

Als vuistregel geldt dat wanneer een beschoeiing langer is dan 50m er een FUB wordt aangebracht. Dit is in lijn met het advies in [leidraad faunavoorzieningen 2021 \(2\).pdf](#) (kleinere diersoorten, P. 106).

4. De update over principe 4 gaat met name over muskus- en beverratten. Deze is echter vrij passief van aard: er worden ontwikkelingen gevolgd en er is een landelijke projectgroep. Wij snappen dit niet helemaal. Ons waterschap heeft zelf (bureau)onderzoek gedaan naar diervriendelijkheid van vangstmethoden, is ons door de portefeuillehouder verteld in de commissie Waterveiligheid en Vaarwegen.

- a. Kunt u ons een schriftelijke terugkoppeling geven van dit zelf uitgevoerde onderzoek, zowel inhoudelijk (wat is er onderzocht en geconstateerd) als procedureel (wat is de status van dit onderzoek)?

Antwoord

Het gaat hier over een landelijk onderzoek naar het gebruik van verdrinkvallen in de bestrijding van muskusratten en de impact op dierenwelzijn en effectiviteit in vergelijking met andere methoden. Begin september 2026 worden de bevindingen van dit landelijk onderzoek gedeeld.

Daarnaast is er in november 2025 in Aa en Maas een motie aangenomen met, citaat, “de oproep voor **onderzoek om bijvangst te verminderen en alternatieven voor dieronvriendelijke vangstmethoden** te ontwikkelen.” (zie <https://aaenmaas.partijvoordedieren.nl/moties/een-bredere-blik-op-bestrijding>)

- b. Wordt dit opgepakt binnen de gemeenschappelijke regeling van de Brabantse waterschappen voor de muskusrattenbestrijding? En betekent dit dat Brabantse Delta er de *lead* in heeft? Zo nee, waarom niet? En zo ja, kunt u ons ook hier een update van geven?

Antwoord

De bestrijders werken volgens een landelijk vastgesteld ecologisch werkprotocol, dat is afgeleid van de Gedragscode voor waterschappen binnen de Omgevingswet. Dit protocol beschrijft hoe werkzaamheden moeten worden uitgevoerd om dierenwelzijn te waarborgen en natuurwaarden te beschermen.

- c. Zijn er, bijvoorbeeld naar aanleiding van het onderzoek en de motie die wij aanhalen bij deze vraag, in het kader van onze bestrijdingsorganisatie doelen opgesteld over het verminderen van bijvangst? Zijn er doelen over het terugdringen van soorten die op de Rode Lijst staan? Zo ja, wat zijn deze doelen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Het doel is om met zo min mogelijk bijvangst de landelijke strategie te realiseren in aanloop naar 2034. Wanneer er situationeel mogelijkheden zijn om vangmiddelen te verminderen, zullen we dat zeker niet nalaten.

5. Ten slotte nog een aantal vragen die niet zozeer gaan over deze terugkoppeling, maar wel over dierenwelzijnsonderwerpen.

- a. Gaat over actiepunt 269: 'Lobby Unie registratie bijvangst'. De terugkoppeling bij dit actiepunt is: 'Er wordt een lobby gestart bij de Unie van Waterschappen om registratie van levende bijvangst te starten. RESULTAAT: Dit wordt inmiddels geregistreerd.'

Bij een recente presentatie in Aa en Maas aan de commissie Watersysteem en Waterveiligheid over de muskusrattenbestrijding (op 22-01-2026) is een vraag gesteld over de registratie van levende bijvangst. We noemen hier geen namen van ambtenaren dus we gebruiken 'de spreker'. E.e.a. is hier terug te kijken: [Agenda aenmaas - Commissie Watersysteem en Waterveiligheid donderdag 22 januari 2026 09:30 - 12:30 - iBabs Publiekspitaal](#)).

De spreker gaf aan dat er gestreefd wordt naar het registreren van levende bijvangsten, maar dat dit softwarematig nog niet is ingeregeld. De reden hiervoor zou zijn dat daar in de rest van het land geen draagvlak voor is en dat de mensen in het veld het al zo druk hebben. De spreker geeft zelf aan wél de toegevoegde waarde van registratie levende bijvangst in te zien, en het een gemiste kans te vinden dat dit nu niet gebeurt.

Vervolgens wordt erop doorgevraagd, n.a.v. de update op actiepunt 269 in Brabantse Delta die beweerde dat er inmiddels wel levende bijvangst wordt geregistreerd. Daarop zegt de spreker dat het antwoord voor Brabantse Delta hetzelfde is: dat hij heeft toegezegd zich in te zetten voor registratie van levende bijvangsten, maar dat hij bot heeft gevangen.

Onze vraag: Wat is nu waar; wordt levende bijvangst wel of niet bijgehouden? En indien dit wel het geval is: is dit in de software waar ook de dode bijvangst wordt bijgehouden? En wordt het alleen voor Brabantse Delta of ook andere waterschappen binnen en buiten Noord-Brabant bijgehouden?

Antwoord

Levende bijvangst wordt niet geregistreerd omdat daar simpelweg landelijk geen draagvlak voor is. Een software aanpassing in deze is niet het struikelblok.

In het geval dat het nu wel wordt bijgehouden, en dit ook voor Aa en Maas het geval is, wilt u dan zorgen dat dit gerectificeerd wordt richting hun commissie Watersysteem en Waterveiligheid?

Antwoord

Levende bijvangst wordt niet bijgehouden.

- b. Is er binnen de gemeenschappelijke regeling van de Brabantse waterschappen voor de muskusrattenbestrijding inmiddels afscheid genomen van de term 'wenselijke

bijvangst'? Zo nee, waarom niet? Zo ja, gaan wij dit ook terugzien in het jaarverslag 2025?

Antwoord

Nee, in het jaarverslag over 2025 wordt deze term wederom gebruikt omdat het gaat om een invasieve exoot c.q. een gevaar voor de volksgezondheid kunnen zijn.

- c. De Partij voor de Dieren heeft in het verleden meermaals gevraagd of het waterschap, bijvoorbeeld in de agrarische nieuwsbrief, aandacht kan besteden aan amfibiefilters. Met maatregelen als amfibiefilters kan de hoeveelheid dierenleed en aantasting van de biodiversiteit fors worden ingeperkt bij het onttrekken van oppervlaktewater. Ondanks dat portefeuillehouders hier positief tegenover zeiden te staan, hebben wij de communicatie over maatregelen als amfibiefilters nog niet teruggezien.
Kunt u naar ons terugkoppelen op welke manier u hier aandacht aan hebt besteed, of hoe u voornemens bent dit in de toekomst te gaan doen?

Antwoord

Het waterschap is voornemens om in de agrarische nieuwsbrief te communiceren over beregenen met oog voor water en dieren. Hierin kan worden vermeld dat ondernemers rekening houden met het debiet en de capaciteit van de sloot om zo droogtrekken te voorkomen. Het eventueel toepassen van amfibiefilters kan hier worden meegenomen.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Uw brief en onze antwoorden daarop worden ter kennis gebracht van het algemeen bestuur en op de website van het waterschap gepubliceerd.

Hoogachtend,
Het dagelijks bestuur,
De dijkgraaf

B.J.J. Bengevoord

De secretaris-directeur

dr. A.F.M. Meuleman